

ni (splenektomie, pankreatektomie) je indikováno u nemocných se symptomatickou chronickou pankreatitidou a asymptomatickou LPH, či naopak u pacientů s asymptomatickou pankreatitidou a symptomatickou LPH. Asymptomatictí nemocní by měli být pravidelně sledováni.

Závěr

Krvácení na podkladě portální hypertenze stále patří k závažným a život ohrožujícím stavům. Léčba by v současnosti měla probíhat v souladu s aktuálními doporučeními. Je založena na multidisciplinárním přístupu a sestává zejména ze zajištění a stabilizace nemocného, podání volumexpanze, vazoaktivní léčby, širokospektrého antibiotika a endoskopické léčby. V případě selhání je indikováno použití dedikovaného jícnového stentu, balónkové tamponády nebo TIPS. V prevenci se uplatňuje léčba neselektivním betablokátořem a endoskopická léčba. U nemocných s jaterní cirhózou je vždy třeba zvažovat možnosti transplantace jater.

Souhrn současných doporučení pro léčbu akutního krvácení a prevenci (2–4)

Terapie akutního krvácení

- Zajištění cévních vstupů, komplexní péče o nemocného na lůžku intenzivní péče. Vyhodnocení závažnosti krvácení, pokročilosti jaterního onemocnění a dalších rizikových faktorů.
- Volumexpanze, hemosubstituce (na hodnoty Hb 70–80 g/l)
- Vazoaktivní léčba (celková doba podání 5 dnů):
 - terlipresin 1–2 mg i.v. à 4 hod. (2 mg à 4 hod. prvních 48 hod.) nebo
 - somatostatin: 250 µg bolus i.v. a dále kontinuálně 250–500 µg/hod. i.v. nebo
 - oktreotid: 50 µg bolus i.v. a dále kontinuálně 25–50 µg/hod. i.v.
- Podání širokospektrého antibiotika (ceftriaxone, chinolony)
- Endoskopické ošetření nejpozději do 6–12 hod. od přijetí
 - jícnové varixy: preferenčně ligace, při technických potížích sklerotizace
 - žaludeční varixy: GOV 2 a IGV: N-butyl-cyanoakrylát
GOV 1: ligace nebo N-butyl-cyanoakrylát
- Terapie manifestní jaterní encefalopatie

Selhání léčby

Jícnové varixy

- Záchraná léčba:
 - dedikovaný jícnový stent (Danis) nebo
 - balónková tamponáda (max.12–24 hod.) jako most k dalšímu ošetření
- TIPS (ePTFE)
Při časně recidivě (do 5 dnů):
- opakování endoskopického ošetření
- u rizikových nemocných TIPS (ePTFE)

Žaludeční varixy

- Záchraná léčba
- TIPS (ePTFE)

Sekundární prevence

Jícnové varixy

- Nemocný s vysokým rizikem (Child-Pugh C nebo Child-Pugh B s aktivním krvácením v době endoskopie):
 - zvážení časného TIPS (ePTFE) do 72 hod. od ataky krvácení
- Nemocný s nižším rizikem:
 - zahájení co nejdříve po atace krvácení
 - kombinovaná léčba NSBB + eradikace endoskopickou ligací
- Pokud nelze podávat NSBB (nesnášenlivost, kontraindikace): TIPS, OLTx, u nemocných Child-Pugh A a B ke zvážení chirurgická portosystémová spojka

Žaludeční varixy

- Nemocný s vysokým rizikem (Child-Pugh C nebo Child-Pugh B s aktivním krvácením v době endoskopie):
 - zvážení časného TIPS (ePTFE) do 72 hod. od ataky krvácení
- Nemocný s nižším rizikem:
 - IGV nebo GOV 2: endoskopická eradikace (N-butyl-cyanoakrylát) + NSBB nebo TIPS (ePTFE)
 - GOV 1: NSBB + endoskopická ligace, nebo syntetické tkáňové lepidlo (N-butyl-cyanoakrylát)
- Při selhání sekundární prevence: TIPS (ePTFE), OLTx, u nemocných Child-Pugh A a B ke zvážení chirurgická portosystémová spojka

Primární prevence

Jícnové varixy

- Nemocný bez varixů: sledování
- Malé (F1 varixy): možná léčba NSBB
- F2 a F3 varixy a F1 + varovné známky nebo Child-Pugh C: NSBB nebo endoskopická eradikace varixů ligací

Žaludeční varixy

- GOV 2 a IGV: NSBB (karvedilol, propranolol) nebo endoskopická eradikace aplikací N-butyl-2-cyanoakrylátu
- GOV 1: možná navíc endoskopická ligace

Zkratky

- HVPG – hepatic venous pressure gradient, rozdíl mezi volným a zaklíněným tlakem v jaterní žíle
- SBP – spontánní bakteriální peritonitida
- TIPS – transjugulární intrahepatální portosystémová spojka
- NSBB – neselektivní betablokátoř
- EVL – endoscopic variceal ligation – endoskopická ligace varixů
- ePTFE – expandovaný polytetrafluoroethylén (stent potažený ePTFE)
- NNT – number needed to treat – potřebný počet léčených pacientů
- HTK – hematokrit
- Hb – hemoglobin
- SVR – setrvalá virologická odpověď
- NIEC – North Italian Endoscopic Club
- LPH – levostranná portální hypertenze